

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

**PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL PËR EFEKT MARRJEN E
SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE TË LËNDËS**

HISTORI

2016

1. HYRJE

Aftësia e mësuesve për ta bërë arsimimin e nxënësve, “preokupimin” kryesor të ditës, kërkon përkushtim, përgjegjshmëri dhe standarde të larta në punë dhe sjellje. Mësuesit veprojnë me ndershëmëri dhe integritet, kanë njohuri të forta përmbajtjesore, përdorin dijet dhe aftësitë e tyre, por në të njëjtën kohë përditësojnë njohuritë nëpërmjet vetëvlerësimeve të vazhdueshme, krijojnë marrëdhënie pozitive profesionale dhe punojnë me prindërit në interesin më të mirë të nxënësve të tyre.

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e kategorive të kualifikimit të mësuesve të lëndës së Historisë është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit (IZHA) për t’u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së Historisë në përgatitjen për testimin kombëtar për marrjen e kategorive të kualifikimit si dhe të gjitha Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave Arsimore për të organizuar zhvillimin profesional për të gjithë mësuesit që do të hyjnë në këtë proces.

Ky program është hartuar në përgjigje të kërkesave që MAS-i ka vendosur për mësuesit që kualifikohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- dokumentet zyrtare¹ të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë e mësimdhënie - nxënies;
- programet përkatëse lëndore;

¹ Dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MAS që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

- aspekte të pedagogjisë, metodologjisë dhe përdorimit të TIK në mësimdhënie-nxënie në përgjithësi dhe të lëndës së Historisë në veçanti;
- aspekte të etikës dhe komunikimit;
- aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe;
- përmbajtjen shkencore të lëndës sipas programeve përkatëse të historisë.

2. QËLLIMI I PROGRAMIT

Qëllimi i hartimit të programit të zhvillimit profesional të mësuesve për efekt kualifikimi është:

- të ofrojë një program orientues për t'u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së Historisë në arsimin parauniversitar për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese, si dhe DAR/ZA-ve, për të organizuar zhvillimin profesional të mësuesve. Në këtë aspekt programi mund të plotësohet nga DAR/ZA-të përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete;
- të ofrojë një program të detyruar, për mësuesit që këtë vit do të marrin kategoritë e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar.

Programi synon që mësuesi:

- të njoh dhe të zbatojë legjislacionin arsimor e në mënyrë të veçantë risitë më të fundit të reformës arsimore;
- të zotërojë kompetencat profesionale të kuadrit mësimdhënës, për të ndikuar drejtpërdrejt në efektivitetin e procesit mësimor, për një mësimdhënie të suksesshme;
- të demonstrojë aftësitë në fushën pedagogjike për përzgjedhjen e metodave për organizimin e klasës, për shtjellimin e koncepteve, për nxitjen e diskutimeve, për përdorimin e teknikave të vlerësimit të nxënësve etj.;
- të tregojë përgjegjshmëri në njohjen e koncepteve, kompetencave dhe ligjësive të lëndës, si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim;
- të demonstrojë zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tyre në shkollë;

- të zotërojë zbatimin e rregullave drejtshkrimore të gjuhës shqipe gjatë procesit të mësimdhënie-nxënies.
- të përdorë aftësitë e Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit si një nga risitë më të fundit në mësimdhënien bashkëkohore.

3. PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër. Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Për secilën fushë, përcaktohen:

- kompetencat profesionale si dhe rezultatet e pritshme për realizimin e këtyre kompetencave;
- literatura përkatëse rekomanduese në funksion të përvetësimit të kompetencave të fushës.

Përshkallëzimi i njohurive dhe aftësive profesionale, të cilat lidhen me kompetencat e secilës fushë të testimit, do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë çështjet në të cilat duhet të përqendrohet.

FUSHA : DOKUMENTET ZYRTARE	
Kompetenca Zbatimi me përgjegjshmëri i kërkesave të legjislacionit dhe dokumentacionit shkollor	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i historisë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zotëron ligjin për sistemin arsimor parauniversitar dhe dispozitat normative të këtij sistemi; • zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për hartimin dhe zbatimin e kurrikulës shkollore; • zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për personelin e shkollës; • demonstron zbatimin konkret të udhëzimeve të MAS në funksion të përmirësimit të procesit të mësimdhënie-nxënies; • zbaton etikën profesionale të mësuesit; • respekton të drejtat dhe liritë e nxënësit; 	<ul style="list-style-type: none"> • Ligji Nr. 69/2012 për Sistemin Arsimor Parauniversitar në Republikën e Shqipërisë, i ndryshuar. • Urdhri për miratimin e Dispozitave Normative për arsimin parauniversitar (DN), Nr 343, datë 19.08.2013. • Udhëzim Nr. 25, dt. 17.08.2015 për vitin shkollor 2015-2016 në sistemin arsimor parauniversitar. • Korniza kurrikulare, 2014 • Kurrikula bërthamë klasa 6-9, 2014 • Udhëzimi Nr. 44, datë 16.10.2014 “Për disa shtesa dhe ndryshime në Udhëzimin Nr. 21 datë 23.07.2010 “Për normat e punës mësimore – edukative dhe numrin e

<ul style="list-style-type: none"> • respekton detyrat, të drejtat dhe liritë e mësuesit; • zbaton rregulloret dhe udhëzimet për zhvillimin profesional të mësuesit. 	<p>nxënësve për klasë në institucionet e arsimit parauniversitar”.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udhëzimi “Për zhvillimin e provimeve të maturës shtetërore”, 2016. • Udhëzim Nr. 5 datë 25.02.2013 “Për standardet e mësuesit”. • Udhëzimi Nr. 26 datë 15.08.2015 “Zhvillimin Profesional të Punonjësve Arsimorë”. • Udhëzimi “Për kriteret dhe procedurat e kualifikimit të mësuesve”, 2016. • Udhëzimi Nr.34, dt.11.09.2015 “Për vlerësimin e nxënësve për kurrikulën me kompetenca, në arsimin bazë”. • Udhëzimi Nr.38, datë 06.10.2015 “Për procedurat e lëvizjes paralele, emërimit dhe largimit nga puna të mësuesit në institucionet arsimore publike të sistemit arsimor parauniversitar”. • Karta e performancës së shkollës. • Standardet e shkollës si qendër komunitare.
--	--

FUSHA: PROGRAMET LËNDORE

<p style="text-align: center;">Kompetenca Zbatimi në mënyrë efektive i programeve të historisë në shkollë</p>	<p style="text-align: center;">Literatura e rekomanduar</p>
<p style="text-align: center;">Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i historisë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zbaton programin duke respektuar të gjitha kërkesat dhe rubrikat e tij; • përshtat programin lëndor në përputhje me veçoritë e mjedisit në të cilin jep mësim; • përdor me efikasitet, në dobi të prirjeve bashkëkohore, fleksibilitetin e zbatimit të programit; • gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që ndihmojnë në përvetësimin e koncepteve dhe aftësive të parashikuara në program; • gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që pasurojnë formimin e nxënësve dhe nxitin mendimin e pavarur dhe kritik të tyre; • harton objektiva për tema mësimore ose grup temash, kapitujsh, në përputhje me objektivat e programit; • kategorizon objektivat e programit sipas shkallëve të taksonomisë së Blumit; • harton objektiva specifike që u përgjigjen niveleve 	<ul style="list-style-type: none"> • Korniza kurrikulare 2014 • Programet aktuale lëndore të historisë për arsimin bazë 1-9 • Programet aktuale lëndore të historisë për arsimin e mesëm të lartë 10-12 • Programet aktuale lëndore të historisë për arsimin profesional • Programet aktuale lëndore të historisë për arsimin e orientuar (social – kulturor)

<p>të ndryshme të nxënësve;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tregon koherencën vertikale të kurrikulës (vazhdimësia dhe përshtatshmëria e programeve të historisë); • shpjegon lidhjen program-tekst nxënësi; • përzgjedh mjetet mësimore të nevojshme për të realizuar përmbushjen e objektivave të programit; • siguron informacion që demonstroi lidhjen e historisë me shkencat e tjera dhe me jetën reale. 	
---	--

FUSHA: ASPEKTE TË PEDAGOGJISË, METODOLOGJISË DHE PËRDORIMIT TË TIK NË MËSIMDHËNIE-NXËNIE

Kompetenca I Zotërimi i njohurive pedagogjike specifike të nevojshme dhe të mjaftueshme për mësimdhënien e historisë	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i historisë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstroi përkushtim, motivim dhe përgjegjësi gjatë punës së tij; • përshtat punën e tij me zhvillimin fizik, social, emocional dhe konjitiv të nxënësve; • demonstroi respekt, besim dhe objektivitet me nxënësit; • identifikoi nxënësit me nevoja të veçanta (nxënësit me vështirësi në të nxënë dhe nxënësit e talentuar); • planifikoi punën afatshkurtër dhe afatgjatë me nxënësit me nevoja të veçanta; • demonstroi qëndrim pozitiv ndaj shkencës dhe lëndës së historisë; • edukoi të nxënësit një dashurinë dhe kërkueshmëri ndaj lëndës së historisë; • motivoi nxënësit duke e konsideruar motivimin një nga çelësat e progresit të tyre; • të krijojë klimë të përshtatshme, motivuese dhe të kënaqshme për nxënësit; • punon me prindërit për përmirësimin e progresit të nxënësit. 	<ul style="list-style-type: none"> • Literaturë që ka në fokus aspekte pedagogjike të punës së mësuesit me nxënësit e tij.
Kompetenca II Përdorimi i metodave dhe strategjive efektive në mësimdhënien e historisë	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i historisë:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • përzgjedh metodat dhe teknikat e përshtatshme për arritjen e një objekti të caktuar; 	<ul style="list-style-type: none"> • Literaturë që ka në fokus metodat e mësimdhënies ndërvepruese, me në qendër nxënësin, metodologjinë e mësimdhënies së historisë

<ul style="list-style-type: none"> • përdor metoda e teknika që nxisin mendimin e pavarur e krijues të nxënësve; • planifikon një orë mësimore duke u bazuar në mësimdhënien me në qendër nxënësin; • përdor metoda e teknika që nxisin zhvillimin e të menduarit kritik të nxënësve; • përdor metoda e teknika që sigurojnë barazinë dhe gjithëpërfshirjen; • përdorë proceset historike në mësimdhënien – nxënien e historisë; • demonstroi teknika të ndryshme për vlerësimin e nxënësit; • shpjegon parimet e hartimit të një testi; 	<ul style="list-style-type: none"> • Udhëzues dhe materiale mbështetëse që orientojnë për hartimin e objektivave të orës së mësimit, përgatitjen e ditarit të mësuesit, organizimin e orës së mësimit.
Kompetenca III Përdorimi i teknologjinë së informacionit dhe komunikimit për të rritur cilësinë e mësimdhënies dhe nxënies në histori	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i historisë:</i> <ul style="list-style-type: none"> • prezanton ngjarje/çështje historike duke përdorur teknologji të përshtatshme si: Power Point, Excel, Word; • nxit nxënësit të bëjnë kërkime dhe prezantime duke përdorur programe kompjuterike të njohura për ta; • gjen dhe përdor materiale nga website për të pasuruar dhe perfeksionuar mësimdhënien- nxënien; • përfshin nxënësit në projekte kurrikulare të lëndës së historisë apo në projekte kurrikulare të integruara të cilat ndërthuren me kërkime, gjetje dhe përdorime materiale nga website. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstet e historisë që përdorin nxënësit; • Literaturë që ka në fokus përdorimin e programeve kompjuterike.

FUSHA: ASPEKTE TË ETIKËS DHE KOMUNIKIMIT	
Zbatimi i rregullave të etikës dhe komunikimit si elemente të domosdoshme në të gjithë punën e mësuesit	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i historisë:</i> <ul style="list-style-type: none"> • njeh rregullat e etikës dhe sjelljes që duhen respektuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin; • sillet në përputhje me rregullat e etikës dhe të sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin 	<ul style="list-style-type: none"> • Kodi i Etikës së Mësuesve në Arsimin Parauniversitar Publik dhe Privat, 30.11.2013 • Literaturë dhe materiale burimore që trajtojnë çështje të etikës dhe të komunikimit.

gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor.	
---	--

Fusha: Aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe	
Zbatimi i rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i historisë:</i> <ul style="list-style-type: none"> njuh rregullat e drejtshkrimit të standardit të gjuhës shqipe; demonstron zbatimin e rregullave të drejtshkrimit gjatë veprimtarive në institucionin arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> Literaturë dhe udhëzues metodikë për përdorimin e rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe.

Fusha : Përmbajtja shkencore e lëndës	
Kompetenca Respektimi i rigorozitetit shkencor në mësimdhënien e lëndës së Historisë	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i historisë:</i> <ul style="list-style-type: none"> dallon konceptet dhe shprehitë kryesore me të cilat operon lënda e Historisë në 1-9/10-12; përshkruan mënyrën e formimit të koncepteve historisë 1-9/10-12; përshkruan zhvillimin vertikal, nga njëri vit në tjetrin, të koncepteve dhe shprehive; dallon ndërvarësinë e koncepteve historike nga njëri - tjetri dhe lidhjen me konceptet e lëndëve të tjera; shqyrton një sërë interpretimesh të së kaluarës që i përkasin periudhave të ndryshme historike për të vlerësuar vlefshmërinë e tyre; shpjegon pasojat në përfundimin e ngjarjeve, të situatave dhe të ndryshimeve historike; komunikon njohuritë historike në forma të ndryshme, duke përdorur kronologjinë dhe fjalorin e duhur historik; ndërton linjën e kohës, duke vendosur në të periudhat dhe ngjarjet e rëndësishme historike; shpjegon shkallën dhe ritmin e ndryshimit, nëse ndryshimi arriti në progres dhe nëse po, për kë për ngjarje/çështje të ndryshme historike; shpjegon arsyet dhe rezultatet e ngjarjeve, situatave dhe ndryshimeve historike për periudha të ndryshme të historisë; 	<ul style="list-style-type: none"> Tekstet shkollore të historisë për arsimin e detyruar e të mesëm. Tekste të lëndës për mësuesin dhe nxënësin, materiale të tjera burimore që mbulojnë përmbajtjen e lëndës.

- dallon se si njerëzit dhe shoqëritë e përfshira në të njëjtën ngjarje historike mund të kenë përvoja dhe pikëpamje të ndryshme për të njëjtën ngjarje historike.
- vlerëson rëndësinë e ngjarjeve, të njerëzve dhe të zhvillimeve historike në kontekstin e tyre historik dhe në ditët e sotme;
- interpreton të efektin e kohës, të vazhdimësisë dhe të ndryshimit në marrëdhëniet historike dhe rolin e tyre në perspektivat e së ardhmes
- vlerëson pozitën e qytetërimit shqiptar në raport me qytetërimet botërore;
- shpjegon vlerat e trashëgimisë historike, duke e vlerësuar këtë trashëgimi si pjesë të përcaktimit të identitetit të një populli
- demonstroi aftësi të kërkimit historik, duke u bazuar në burime historike për studimin e ngjarjeve të ndryshme të historisë.
- shpjegon se lënda e historisë është thelbësore në zhvillimin e qytetarëve, të cilët i kuptojnë çështjet aktuale me zgjuars, nëpërmjet kuptimit, analizës dhe përfundimeve të nxjerra nga përvojat e së shkuarës.